

§ 10

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Petrus Pennasen ym. aloitteesta pienveneilyn helpotta- miseksi osana merellistä strategiaa

HEL 2021-011261 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi kaupunginhallitukselle asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan näkemyksen mukaan saariston veneilymahdollisuuksien kehittäminen on kannatettavaa virkistystoiminnan edistämistä. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta puoltaa saariston virkistyskäytön mahdollisuuksien vahvistamista, johon lähivuosina parhaan mahdollisuuden tarjoaa Itäisen saariston hoito- ja kehittämissuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen. Helsingin kaupunkiympäristölautakunnan 22.6.2021 hyväksymän Itäisen saariston hoito- ja kehittämissuunnitelman toteuttamisen myötä yhä useammalla on pääsy kaupungin omistamiin saarikohteisiin, joissa parannetaan myös pienveneiden kiinnittäytymismahdollisuuksia. Toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus edellyttää tiivistä yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Itäisen saariston hoito- ja kehittämissuunnitelman ensimmäisten toimenpiteiden toteutus alkaa 2022 kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ja kaupunkiympäristön toimialan yhteistyössä. Toimenpiteet koskevat mm. saarten saavutettavuuden ja rantautumismahdollisuuksien parantamista. Tavoitteena on, että kaikissa tärkeimmissä retkisaarissa on pienveneille soveltuvat laiturit tai poijupaikat sekä myös melojien rantautumispaikat merkittynä. Laituripaikkoja lisätään tai laitureita kunnostetaan käyttöön mm. Vartiosaarella ja Malkasaarella. Kotiluodolla, Läntisellä Neitsytsaarella ja Pihlajaluodolla selvitetään poijupaikkojen tarvetta jo olemassa olevien kiinnitysrenkaiden lisäksi.

Itäisessä saaristossa toimenpiteiden keskeisenä tavoitteena on lisääntyvän virkistyskäytön ja luontoarvojen yhteensovittaminen sekä ratkaisujen etsiminen siihen, miten saariston potentiaalia voidaan hyödyntää kestäväällä tavalla. Helsingin merialue saaristoinen on monipuolisen ja suojelullisesti hyvin arvokkaan pesimälinnuston elinympäristö. Saaristossamme pesivä lintulajisto on kansainvälisestikin vertailtuna poikkeuksellisen monipuolinen eri pääkaupunkialueiden keskinäisessä vertailussa. Meillä Helsingissä pesivään saaristolinnustoomme kuuluu runsaasti uhanalaisia ja muualla Itämeren piirissä voimakkaasti taantuneita lajeja. Saaristossamme pesivien lintulajien yksi merkittävimmistä

uhkatekijöistä on tahattoman häiriön syntyminen pesimäsaarille ja -luodoille virkistyskäytön seurauksena. Helsingin kaupunki on nykyisessä luonnonsuojeluohjelmassa rauhoittanut ja rauhoittamassa useita kaikkein tärkeimpiä merilinnustomme pesimäsaaria mairinnousulta häiriö herkimpään pesimäaikaan. Näiden lisäksi kaupungin luontotietojärjestelmässä on tunnistettu joukko muita tärkeitä pesimäsaaria ja linnuille ravintoa tarjoavia tärkeimpiä matalikkoja, joille häiriön syntymistä tulee pyrkiä välttämään merellisen virkistyskäytön suunnittelussa. Linnuston lisäksi virkistyskäyttö ja veneily vaikuttavat saariston kasvillisuuteen. Itäisen saariston saarilla tehdyissä luontoinventoinneissa erittäin uhanalaisten luontotyyppien joukossa olivat mm. hiekkarannat, joiden kasvillisuus on samalla erityisen alttiita mairinnousun aiheuttamalle kulumiselle ja siksi pienveneiden kiinnittäytymistä on tärkeää ohjata vain siihen soveltuville kohteille.

Kanavien käyttömahdollisuuksien parantaminen

Aloitteessa esitetään Katajanokan, Jätkäsaaren ja Kalasataman kanavien ruoppaamista riittävän syväksi pienveneilylle. Kyseessä ovat Katajanokan kannaksen halkaiseva matala kanava Pohjoissatamasta Linnanaltaaseen, Jätkäsaaren kanavalla tarkoitetaan Ruoholahden kanavaa ja Hietalahden ja Ruoholahden kanavan yhdistävä alikulkua, joka on jo pienveneellä kuljettavissa. Kalasataman kanavilla tarkoitettaneen Sompasaarenkanavaa sekä Nihdinkanavaa.

Ruoppaukset olemassa olevien rakenteiden läheisyydessä edellyttävät aina laajempaa rakenteellista tarkastelua ja melko todennäköisesti myös muutoksia kanavia ympäröiviin rakenteisiin, jotta niiden toiminta ja turvallisuus ei vaarannu. Esimerkiksi Nihdinkanavan syventäminen edellyttäisi rantamuurien perustamista syvemmälle eli rakentamista uudelleen. Sompasaarenkanavassa tilanne on vastaava kuin Nihdinkanavan kohdalla ja siellä lisähaastetta tuottaa lisäksi kanavan keskellä sijaitseva voimajohtopylväs. Katajanokan sillan kohdalla on kallio lähellä pohjaa ja myös Nihdissä syventäminen edellyttäisi louhintaa. Kanavien pohjassa on myös paikoitellen pilaantunutta maa-ainesta, joka edellyttäisi toimenpiteitä, jos syventämiseen ryhdyttäisiin. Ruoppaus ei myöskään toimenpiteenä yksin välttämättä riittäisi kanavien veneilymahdollisuuksien parantamiseen, koska kanavien ylittävien siltojen alituskorkeudet ovat matalat.

Pohjoisrannan ja Eteläsataman välillä on kuitenkin nykytilanteessakin toimiva veneyhteys ja Kalasataman kanavien käytettävyyden merkitys veneilyyn kasvaa mahdollisesti siinä vaiheessa, kun Merihaansilta valmistuu. Kalasataman kanavien tilannetta voi tarkastella uudelleen, kun silta on valmistunut.

Viestintä ja yhä parempi yhteistyö saariston eri toimijoiden välillä edistää virkistyskäyttöä

Vuosittain kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan viestintäpalveluissa huomioidaan myös merellinen Helsinki ja sen monet mahdollisuudet ja palvelut kaupunkilaisille. Omaehtoisen liikunnan ja liikkumisen lisääminen on nostettu Helsingin liikuntapalveluiden ydintehtäviin, joten luonnollisesti veneilykaudella myös viestinnässä kohdistetaan resursseja muun muassa Helsingin saariston palvelujen esille tuomiseen. Lisäksi meneillään on mittava liikuntapalveluiden verkkosivu-uudistus, joka valmistuessaan helpottaa myös merellisen Helsingin palveluiden löytämistä. Saaristo-oppaassa on merkitty kiinnitysrenkaat ja rantautumissuunnat ja tämän tiedon jakaminen verkkosivuilla on jatkossakin tärkeää.

Helsingin saariston maanomistus on jakautunut usealle taholle ja Helsingin saaristossa on monta toimijaa. Valtio ja kaupunki ovat suurimpia yksittäisiä maanomistajia. Muita merkittäviä maanomistajia ovat mm. Helsingin seurakuntayhtymä. Osa saaristosta on yksityisten omistamaa. Osa kaupungin saarikiinteistöistä on vuokrattu mm. veneily- ja kalastusseuroille, muut saaret ovat virkistys- tai luonnonsuojelukäytössä. Helsingin kaupungin omistamien saarten hallinnointi on myös ajan mittaan jakautunut usealle eri toimialalle ja palvelulle. Suurin osa Helsingin merellisestä huollosta on tällä hetkellä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan vastuulla, mutta eteenkin laiturien osalta hallinnointi jakautuu usealle vastuutaholle. Helsingin kaupunki on parantanut yhteistyötä saaristossa toimivien ja maata omistavien tahojen kanssa, jotta saariston kohteet ja palvelut olisivat yhä paremmin asukkaiden käytössä. Kaupungin sisäistä yhteistyötä on myös parannettu erityisesti viestinnässä sekä huollon- ylläpidon kehittämiseksi.

Uudenmaan virkistysalueyhdistys ylläpitää Helsingin itäisessä saaristossa sijaitsevien Pikku Leikosaaren ja Kalliosaaren ulkoilu- ja virkistyspalveluita. Palvelutarjontaan kuuluvat hyvin hoidetut keittokatokset, käymälät, laiturit, levähdyspaikat ja sauna. Viestintäyhteistyötä Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen kanssa vahvistetaan, jotta tieto virkistysalueyhdistyksen kohteista saavuttaa helsinkiläiset paremmin. Uudenmaan virkistysalueyhdistys on Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan kuntien yhteistyöelin, jonka tarkoituksena on turvata ja kehittää jäsenkuntiansa asukkaiden virkistysmahdollisuuksia.

Viime vuosien aikana Helsingin lähisaaristossa on avattu useita uusia saarikohteita virkistyskäyttöön tai parannettu jo olemassa olevien saarien retkeilymahdollisuuksia. Vallisaari avattiin yleisölle 2016, Isosaari 2017, Vasikkasaaren retkeilymahdollisuuksien vahvistamista on tehty 2019 alkaen ja Vartiosaaren retkeilymahdollisuudet ovat parantuneet vuosina 2020–21 tehdyn kehittämistyön ansiosta. Esimerkiksi Vallisaarissa on kiinnittymismahdollisuus noin 50 pienveneelle ja Vasikkasaa-

ressa on noin 15 ilmaista venepaikkaa. Vartiosaaren on päässyt jo kaksi kesäkautta sähköaluksella, jonka saa käyttöönsä kutsuliikennepalveluna ja joka toteutettiin OmaStadi – osallistuvan budjetoinnin kautta. Vastaavaa kutsuvenepalvelua sekä myös telttailumahdollisuuksien kehittämistä on tarkoitus tehdä osana osallistuvan budjetoinnin toteuttamista myös Itäisessä saaristossa.

Lausunnon valmistelua on tehty yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi
Minttu Perttula, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36171
minttu.perttula(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 06.10.2021 Pennanen Petrus Pienveneilyn helpottaminen osana merellistä strategiaa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt 22.3.2022 mennessä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Petrus Pennanen ja 14 muun valtuutetun aloitteesta koskien pienveneilymahdollisuuksien parantamista Helsingissä. Aloite on kokonaisuudessaan liitteenä.

Valtuustoaloitteesta on pyydetty lausuntoa myös kaupunkiympäristölautakunnalta.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi
Minttu Perttula, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36171

18.01.2022

Asia/6

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 06.10.2021 Pennanen Petrus Pienveneilyn helpottaminen osana merellistä strategiaa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano